

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xij. De Officio Legati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

cognoscere, qui Archiepiscopi sui, vel Episcopi sub ditione sint, nisi appellatione ad eum legitime interposita, aut consuetudinis, vel priuilegij alicuius iure^a.

a c. duo simul.

Si contingat varias linguas & ritibus nationes eiusdem tamen Christianae doctrinae cultores, eandem ciuitatem, vel diocesim incolere, Pontifices eorum locorum viros idoneos conquire debent, qui pro linguarum, & rituum varietate eis diuina officia celebrent, & sacramenta Ecclesiastica propinent, instruere eos verbo pariter & exemplo: & praeterea, si res videbitur postulare, vicarium sibi ad sociabunt Pontificijs apicibus decoratum, qui earum gentium linguas, & ritus probe calleat: quod tamen factum non idcirco ea diocesis biceps, sed vnus capituli erit dicenda^b: neque enim potest eadem Ecclesia duos Episcopos habere, nisi forte cum Episcopus aliquis substitutus est in locum alterius propter haereticis crimen remoti. nam si Episcopus hic, qui fuerat remotus, haereticis detestetur, & Episcopatu suo restituatur, diuidetur inter utrosque Episcopatus, alia uero magna ex causa^c.

b c. p. de parrochijs. ubi Abb.

Episcopi, qui se Pontificijs quibusdam muneribus obeundis non esse idoneos sentiunt: puta, verbo Dei ad populum ferendo, Ecclesijs inuisendis, rea-

tibusque subditorum audiendis, & poenis condignis ob crimina inuendendis, idoneos viros sibi adsciscere debent, qui has partes eorum vice strenue obire possint, qui homines coadiutores, vel cooperatores appellantur, cuiusmodi virorum copia ut ne vnquam deesse possit, pro vsum Ecclesiae, multi his artibus & disciplinis optimis praediti in Ecclesijs instituendi sunt^d.

d c. inter cetera.

Cum sedes Episcopalis vacat, eius munerum partem subibit capitulum. nam & confirmabit electos, & oblatos sibi ab Ecclesiarum patronis instituet, alia que faciet, quae alibi referuntur^e. Non tamen potest liberè beneficia conferre^f. Sede autem vacante, nihil nouari contra eam potest, & ideo prius vnita illi Ecclesia dissociari non debet^g. Et iudicium contra Ecclesiam sede vacante carentem legitimo defensore institutum non tenet^h.

e c. cum olim. de maioribus obed. c. p. de instit.

f c. 2. extra. ne sede uacat.

g c. 2. de instit. in 6. Ab. d.

c. cum olim. c. p. ne sede uacat.

h c. si. ne sede uacat.

Generaliter sciendum est, ne minem esse in officio, quod pretendit, accipiendum, qui Apostolicos codicillos non ostendat, nisi & qui eos receperint, & ipsi recepti poenas Canonicas experiri velintⁱ.

i extra. in iuncta. de elect. in com.

DE OFFICIO legati,

TITVLVS XIII.

Vnc dicamus de officio Legati eius, qui cum Iurisdictione est: nam cum multa saepe

sæpe accidant, quæ ita ardua sunt, vt per locorum ordinarios absolui non possint, sed supremi Pontificis auctoritatem desiderent, ipse autem Rom. Pontifex omnibus vbiq; præstò esse non possit suam auctoritatè impertiturus, necessarium fuit, vt aliquis in prouincias latissima cum potestate mitteretur, qui Romani Pontificis gerens vicem ea administraret, quæ alioqui sedis Apostolicæ potestate eguissent. Eò igitur factum est, vt legati à sede Apostolica in prouincias mittantur, quos si qui non admiserint, aut impedierint, ipso facto in sententiâ excommunicationis incidunt, eorumque terræ Ecclesiastico subijciuntur interdicto, nulla consuetudine attentata.

Atque hi cum triplicis generis sint: nam aut Cardinalium è collegio sunt, qui & propterea de latere Pontificis Legati dicuntur, qui nec frequenter curiâ exeunt, nisi cù tali potestate legationis: aut Cardinalibus inferiores, q Legati cõstituti dicuntur, quib. ipsorummet ratione & meritis id munus concessu est: aut q hoc legationis officium dignitati suæ annexu habent, vnde & legati nati appellantur, quod vnà cum dignitate, putà Archiepiscopatus, quâ habent, id officium nascatur, & eius speciei esse dicuntur Archiepiscopus Cãtuariensis, Ebor-

acensis, Remensis, Pisanus: omnes tamè hi, cuiuscunque generis sint, ordinariam habent Iurisdictionem, & Legati Cardinales ferè proconsulibus comparari possunt, & qui Cardinalibus sunt inferiores, ceteris præsidibus, quibus certæ sunt decretæ prouinciæ regendæ: quare nec cum Pontificis Romani vita, à quo Legati sint, eorù Iurisdictione expirabit.

Horum autem officium est, causas audire eorum, qui in prouincijs suis ad se accedunt, & de querelis ad se delatis cognoscere, item Cõcilium prouinciæ vocare. Beneficia autem vacantia iure Legationis conferre, Legato Cardinali tantum potestas permessa est: alijs autem Legatis non, nisi nominatim eis concedatur. Sed si beneficium in alicuius patronatu sit, qui clericus non sit, tunc neque Legatus à latere illud conferre potest, quamvis tunc possit, cum sub patronatu clerici est ratione Ecclesiæ, quam ipse habet. Possunt etiam legati, cuiuscunque generis sint, facere statuta in prouincia sibi commissa, post depositum quoque officium vim nihilo minus habitura. Et nemo dubitat posse etiam eos delegare, quorum tamen delegatorum iurisdictione vnà cum Legati officio, nisi citatione præmissa perpetuata sit, extinguetur.

Ee

d Sig. tract. de pens. q. 6. col. 4. in fin.

e c. 2. in 6.

f c. p. ubi lmo. col. p. in fin.

g Abb. c. quid ad translationē. nu. 7.

h c. p. in 6. ubi gl. fin.

i c. dilectus filius. ubi Abb. & glo.

k c. si ubi Abb. p. no.

l d. c. si ubi gl. & Abb.

extra. de con. su. p. in con.

c. decreto. e. si quis Episcopus. 2. q. 6. c. de. fal. to. de reser. 2. parte 5. prælud.

Spec. 1. de le. ga. uer. su. perest uide. re. num. 3.

Indubitati quoque iuris est, posse legatum à latere suæ provincie beneficia suæ collationi reseruare: quæ tamen reservationis suæ Legationis auctoritate factæ post Legationis officium obitum nullius erunt momenti, & processus super eis agitati nihil virium tunc habebunt: cuiusmodi sunt, exempli gratia, decreta super hisce reservationibus interposita, nec non denunciations, & inhibitiones per eum, vel per executores ab eo datos factæ, dum modò ad ipsorum beneficiorum collationem nondum ventum sit, & hæc quidem reservationes strictè procedunt: quare nec in eadem Ecclesia, nec eadem vnus iurisdictione duas eodem tempore reservationes Legatus vel habere, vel facere potest. Item potest Legatus Cardinalis quoscunque etiam propter manuum in clericos iniectiorem excommunicatos absoluere, tam in provincia ei decreta, quàm extrà, tam subditos, quàm extraneos, & aliunde profectos, dum ipse Legatus extra urbem Romanam agit. Nec minùs hoc ei licebit, quamvis iniuria grauis fuisset, vt crebris interpretum sententijs est receptum. Quæ potestas non ita laxata est alijs Legatis, qui ex Pontificis latere non sunt profecti: nam illi quidem, quibus non dignita-

a. c. present. in 6. ubi gl.

tis, quam habent, connexitate, sed sua ipsorum contemplatione Legatis esse datum est, provincie suæ homines sibi subditos, dum in ea morantur, absoluendi ius habent, etsi crimen alibi contraxissent.

Sed & non subditos, si in sua provincia excommunicationis in pœnam inciderint, non minùs absoluent. Eos verò, qui neque in sua provincia deliquerunt, nec in ea morantur, nec à aliqua ratione sibi subiecti sunt, dubium non est, quin absolvere non possint. Quin etiam neque proprios subditos absolunt, dum extra provinciam agunt: vt Gulielmus Durandus, Ioannes Andreae & Panormitanus Abbas aduersus Vincetium tradiderunt. Quod procedit & vt idem Panormitanus cum alijs censuit, si iudicis illius, in cuius diœcesi morantur excommunicati, consensus accessisset. Legati verò, qui legationis officium dignitati suæ, Archiepiscopatus fortè, annexum habent, ideoq; legati nati appellantur, nullo casu huiusmodi excommunicationes expiandi auctoritatem habent, quamvis sibi suppositi essent, iurisdictionisque suæ oras incolerent, ibique delictum excommunicatione dignum patrafent: nam cum horum legatio perpetua sit, sicut & dignitas, cui inhæret, si eis excommuni-

catos.

catos huiusmodi absoluendi ius esset, leue esset, medijsfidius, priuilegium clericis eorum locorum à iure communi concessum, quando tam prompta & facilis esset perpetuo delinquentis indulgentia, dempto ei Romani itineris labore. Illud tamen certum est, legatum, qui plurium locorum iurisdictionem habet, posse in omnibus locis officium suum exercere, & loci vnus negotia, moram alibi trahentem, explicare.

Legati Cardinales illis quoque ius dicere possunt, qui ordinariorū iurisdictioni proprijs priuilegijs subtracti sunt, quos exemptos vocant. Et cum Legati Cardinales in sibi deputa puincia existūt, minoris Legati officium ibi interea cessat, quamvis dignitati cohæreat.

Qui verò Legatum quemvis Apostolicum exequi munus suum prohibuerit, eoque excommunicationi illigatus manebit, donec integrè satisfecerit.

Sed neque causæ alij à summo Pontifice delegatę speciali ter Legatus se ingerere potest, nisi vt sententiam iuste latam confirmet, & executioni demādet: neque ex generali legatione, quamvis à latere summi Pontificis sit, Episcopus transferre, vel Ecclesiam Cathedralē alteri item Cathedrali subijcere, nec duos Episcopatus vnire,

aut vnum in duos partiri potest, nec Cathedrales, vel regulares, aut alias collegiatas Ecclesias, aut vllas Cathedraliū Ecclesiarum dignitates, quæ primæ post Episcopatum in ipsis Ecclesijs sint, & ex electione cōferri soleāt, vel cōferre, vel reseruare potest. Nec potest Legatus alicui, vel generaliter, vel nominatim concedere, vt possit beneficia intra suam legationem fita in suis manibus Canonice resignata, cui voluerit, conferre. Nec valet collatio beneficij per eum facta illi, qui aliud beneficium habebat, de quo nullam mentionem fecit, quod in quibuslibet alijs habentibus conferendi potestatem contrā est. Cum verò Legatus causæ susceptam examinationem ad sedem Apostolicam detulerit, amplius de eadem examinationem sumere prohibetur.

DE OFFICIO IVDICIS Delegati,

TITVLVS XIII.

Solent nonnunquam summi Pontifices, eorumve delegati, aut alij ordinarij etiā summo Pontifice inferiores, cum causas ad se spectantes, vel delatas, ipsi vel cognoscere, vel dirimere nolunt, aut nō possunt, aliter vices suas mandare, q̄ ad iudiciū vocet, causam cognoscat, decidat, exequatur, aut vnū, vel

Ec 2

Habētur supra dicta omnia ex c. excommunicatis. cum do. Abb.

c. nouit ille.

c. p. de verb. signif. in 6. Abb. c. quid ad translat. num. 10. hoc tit.

c. uolentes. ubi Ab.

c. p. s. fin. 94. distin.

f. 2.

c. nisi specialis. cum cap. seq.

b. deliberatione. in fin. in 6.

i. d. c. deliberatione. in fin.

k. c. fin. in 6.

l. c. l. de offic. ordin.

m. c. licet traherent.